

tale om Prag og Wien. Der er altsaa der en større Garanti for den aandelige Frihed end den, vi kende herhjemme, selv om deres Love havde været ret indskrænkede. — Enhver, som kommer til Berlin, vil heller ikke der faa Indtryk af, at man der lever under Privilegiets Herredømme paa Teatervæsenets Omraade, men tværtimod af Teaterfrihed. Det kommer af, at der altid er et Grænsegebet, hvor Mængdeforskellen gaar over til en kvalitativ Forskel, hvor det, at der er mange Teatre, selv om de ere grundede paa Privilegier — ligesom for Beværtnings og Hotellers Vedkommende — gaa over til i Virkeligheden at blive ensbetydende med Forholdene under et Frihedssystem.

Jeg mener herved at have paavist, at de Eksempler, som den højtærede Justitsminister har anført fra fremmede Lande, ikke ere saa bevisende for os, som han sikkert selv mener, men der kan ganske vist være visse Ting deri, som vi kunne lære noget af, og som kan være til Nytte ved Overvejelsen i det kommende Udvalg.

Jeg vilde endnu have gjort nogle Bemærkninger over for det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Scavenius), men de have ikke særlig stor Betydning, og da det ærede Medlem ikke er til Stede, vil jeg hermed slutte.

Zahle: Det var meget høffigt og elskværdigt af den ærede Indleder af Forhandlingen i Dag at takke den højtærede Justitsminister for hans imødekommende Standpunkt, men jeg kan ikke føje min Tak dertil. Hvis jeg ikke har misforstaaet den højtærede Justitsminister i Gaar, var hans Standpunkt ikke et saadant, at man fra Forslagsstillernes Side har nogen Grund til at være ham taknemmelig. Men jeg indrømmer, det er muligt, at jeg har misforstaaet den højtærede Minister, da jeg ikke paa alle Punkter var i Stand til ganske bestemt at opfatte, hvad det var, den højtærede Minister mente. Efter det udtømmende Svar, som den ærede foregaaende Taler (Philipsen) gav den højtærede Justitsminister paa de Betragtninger, som han havde anstillet angaaende Teaterforholdene i Udlandet, tør jeg maaske bede den ærede Forsamling om at følge mig tilbage til Danmark. Men ikke alene det. Naar man hidtil har talt om danske Teaterforhold, have man udelukkende talt om Forholdene her i Kjøbenhavn, hvilket kan være ganske rimeligt, da de kjøbenhavnske Teatre have den langt overvejende Betydning, men da jeg repræsenterer en

Provinskreds, finder jeg det naturligt for mig at rette min Opmærksomhed paa de Forhold, under hvilke man i Provinserne er stillet med Hensyn til at opføre Skuespil, thi der spilles ogsaa Komædie der. Forinden jeg tager denne Tur paa Landet, maa jeg dog maaske anstille et Par almindelige Betragtninger. Den højtærede Justitsminister ligesom det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) talte meget om, at man ikke burde oprette ny Teatre i alt for vid Udstrækning, fordi man derved kunde afstedkomme Uro og Fallitter og deraf følgende Brødløshed for de Mennesker, som vare knyttede til Teatrene. Det Standpunkt kan lade sig høre fra det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds's Side, thi han vil jo have en Forandring i den nuværende Lov om Teaternæring, men det er forbaysende, at den højtærede Justitsminister saa meget dvælede ved den uheldige Uro, som kunde afstedkommes i Teaterforholdene, eftersom den højtærede Justitsminister ikke i rette Tid har ønsket at arbejde paa at skaffe et Lovforslag, som kunde bringe en betryggende Ordning af disse Forhold til Veje, og det endskønt det, som det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds ogsaa sagde, var den højtærede Justitsministers, sammen med Kultusministerens embedsmæssige Pligt at have tilvejebragt en saadan Lov inden Udløbet af denne Rigsdagssamling. Det, at der ikke i Tide er blevet truffet Foranstaltning til at tilvejebringe en saadan Lov, det har og maa nødvendigvis have afstedkommet en højst beklagelig Uro i Teaterkredse. Thi nu er Forholdet det, at de Folk, som nu have Privilegium, vide, at deres Privilegier udløbe snart, men de vide ikke, om de faa dem fornyede; de vide ikke, hvilken Lovtilstand, der vil eksistere, naar deres Privilegier den 1ste Januar Aar 1900 udløbe; de vide ikke, om der til den Tid skal gives ny Privilegier eller rettere Bevillinger, eller om der til den Tid vil være vedtaget en Lov, som giver almindelig fri Næring paa dette Omraade, og de vide ikke, om det, hvis man opretholder Bevillingerne, bliver dem, der nu have Bevillingerne, der faa dem igen, eller om det bliver andre Folk, til hvem Bevillingerne blive givne, eller om der gives baade til dem, der nu have Bevillinger, og desuden til nogle ny. Dette maa selvfølgelig afstedkomme en i højeste Grad uheldig Uro i vore Teaterforhold, og Ansvarer derfor paahviler de to højtærede Ministre, Ministeren for Kirke- og Under-